

Khánh Ly - Trịnh Công Sơn: Có 'được' biểu diễn 'Gia tài của mẹ' ở VN?

samedi 3 juin 2023

Nước Việt hôm nay

Capture à partir de : www.bbc.com

30 tháng 6 2022

Nguồn hình ảnh, NMH. Danh ca Khánh Ly

Ca khúc "Gia tài của mẹ" của cố nhạc sỹ Trịnh Công Sơn dường như lại được thêm nhiều người biết đến sau khi báo chí Việt Nam hôm 29/6 đưa tin đơn vị tổ chức đêm nhạc nơi ca sỹ Khánh Ly hát bài này đã bị 'mời làm việc'.

Theo đó, trong đêm nhạc 'Dấu chân địa đàng' hôm 26/6 tại sân khấu Mây - In The Nest Đà Lạt, ca sỹ Khánh Ly hát bài 'Gia tài của mẹ' - một trong các ca khúc nổi tiếng sáng tác trước năm 1975 của nhạc sỹ Trịnh Công Sơn.

Sau đó, lãnh đạo Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Lâm Đồng cho hay 'đã mời' Công ty TNHH Mây Lang Thang - đơn vị tổ chức đêm nhạc - 'lên làm việc', do bài hát "Gia tài của mẹ" nằm ngoài danh mục những bài hát đã cấp phép biểu diễn trong đêm nhạc này.

Cụ thể, sở này nói chỉ cấp phép để ca sỹ Khánh Ly biểu diễn 24 bài hát gồm: Tình xa; Như cánh vạc bay; Dấu chân địa đàng; Như một lời chia tay; Rơi lệ; Ru người; Lời buồn thánh; Ngủ đi con; Người con gái Việt Nam da vàng; Kinh khố; Mây hại Bên ni bên nớ; Chờ; Tiếng sáo thiên thai; Xin cho tôi; Và con tim đã vui trở lại; Ca dao mẹ; Xin còn gọi tên nhau; Bài tình ca cho em; Xa em kỷ niệm; Còn mãi tìm nhau; Xin trả nợ người; Hẹn hò; Cỏ hồng; Thiên thai.

"Hoàn toàn không cấp phép cho ca sỹ Khánh Ly hát bài "Gia tài của mẹ", " theo Thanh Niên.

Truyền thông Việt Nam cũng đưa tin rằng đại diện Công ty TNHH Mây Lang Thang đã 'thừa nhận sai sót khi không kiểm soát', để ca sỹ Khánh Ly hát bài này trong chương trình.

Nguồn hình ảnh, HOANG DINH NAM

Một quảng cáo đêm nhạc Khánh Ly biểu diễn tại Hà Nội 2014

Ca từ bài Gia tài của mẹ

Nhiều người đã đăng lại trích đoạn hoặc nguyên văn ca từ của bài hát này trên trang Facebook cá nhân hoặc trên các nhóm Facebook.

*Một ngàn năm nô lệ giặc Tàu
Một trăm năm đô hộ giặc Tây
Hai mươi năm nội chiến từng ngày...
Gia tài của Mẹ
Một bộn lai căng*

Gia tài của Mẹ

Một nước Việt buồn...

Ca khúc trước 1975 'được phép phổ biến'?

Trên trang cá nhân, nhạc sĩ Tuấn Khanh viết: "Chưa nói đến việc Sở này cấp phép khung cứng các tác phẩm biểu diễn, cho thấy hoàn toàn ngược lại nghị định của chính phủ về việc cho phép phổ biến tự do các ca khúc trước năm 1975."

"Theo Nghị định số 144/2020 về hoạt động nghệ thuật biểu diễn được Chính phủ ban hành, từ 1-2-2021, quy định cấp phép ca khúc miền Nam trước 1975 bị bãi bỏ. Phổ biến không cần phải cấp phép nữa."

"Vậy thì bài hát thứ 25 không nằm trong danh sách đó, chỉ vi phạm về thời lượng quy định biểu diễn (nếu có), chứ không thể vi phạm gì về nội dung biểu diễn cả."

Nguồn hình ảnh, NMH. Ca sĩ Khánh Ly

Cũng phát biểu trên trang Facebook cá nhân, nhà báo Võ Văn Tạo cho rằng việc cơ quan chức năng 'mượn có ca khúc "Gia tài của mẹ" không thuộc danh mục ca khúc trong giấy phép biểu diễn của đêm nhạc 25/6/2022 ở Đà Lạt' để mời ban tổ chức lên làm việc chỉ là 'Biện bạch vụng về'.

Ông Tạo viết rằng theo ông, nếu Khánh Ly hát vượt danh mục cấp phép đêm biểu diễn bằng bài "Như có Bác Hồ trong ngày vui đại thắng thì" chẳng ai dám "mời làm việc".

Tranh cãi về ca từ và "gia tài"

Thể hiện quan điểm ủng hộ kiểm duyệt ca từ, danh khoản Binh Nguyen cho rằng: "Mấy hôm nay, trên diễn đàn mạng xã hội nhiều người phản đối việc Khánh Ly biểu diễn bài hát Gia tài của mẹ của Trịnh Công Sơn tại Đà Lạt, trong đó có câu "20 năm nội chiến từng ngày".

Người này khẳng định: "Mặc dù câu hát "20 năm nội chiến từng ngày" không phản ánh đúng bản chất của cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước của dân tộc ta, nhưng nó chỉ là cái nhìn của cá nhân nhạc sĩ về cuộc kháng chiến. Vấn đề ở đây thuộc về lỗi của cơ quan cấp phép bài hát đã không kiểm soát ca từ một cách cẩn thận để có thể thay thế những lời ca không thích hợp".

Anh Tuấn Nguyễn phản đối: "Ồi giờ, cứ thế này biết bao giờ mới ... hết sợ bóng sợ gió, mới lớn nổi thành

người, mới thực sự mạnh mẽ để không còn sợ sự thật nữa".

Ca sỹ Khánh Ly nói bà bất bình về phim Em và Trịnh

"Thời điểm ông sáng tác bài này là ông chửi dân me Tây "một bọn lai căng"... Nhưng ngày nay "có tật giựt mình" ai nói bóng nói gió nói phong lông thời Bảo Đại cớ trườn là "hốt hết nhốt hết " chắc nó nói tao. Bởi người xấu thì có muốn yên cũng không được đâu, ông trời ông định vậy khỏi kêu cho mệt", Ngọc Hàng viết.

Danh khoản Thanh Mai thì cho rằng: "Sau nửa thế kỷ chấm dứt chiến tranh giữa hai miền nam bắc, gia tài của mẹ Việt Nam để lại cho chúng con là đất trống đồi núi trọc kèm theo lũ quét và sạt lở đất..."

Vị này thêm rằng: "Sau nửa thế kỷ khai thác tận thu và bán tổng bán tháo nguyên liệu thô, gia tài mẹ Việt Nam để lại cho chúng con là mảnh đất cạn kiệt tài nguyên cùng những khoảng trống mênh mang hoá chất mà chưa biết bao giờ tự nhiên mới khắc phục được trở lại".

Trước vụ 'Gia tài của mẹ', hồi đầu tháng Sáu, Sở Văn hóa - Thể thao Hà Nội từng yêu cầu tạm dừng một triển lãm "hội họa Điện Biên Phủ" của họa sỹ Mai Duy Minh với lý do được cho là "vì cờ rách quá và bộ đội hốc hác".

Kiểm duyệt văn hóa văn nghệ ở VN

Năm 2011, nhiều nghệ sỹ đã lên tiếng về vấn đề kiểm duyệt văn hóa văn nghệ tại Việt Nam tại hội thảo khoa học có tên "Từ Hội Văn hóa cứu quốc đến Liên hiệp Các hội văn học nghệ thuật Việt Nam - những vấn đề hiện

nay của sự phát triển văn hóa văn nghệ" do Liên hiệp Các hội văn học nghệ thuật Việt Nam tổ chức.

Theo đó, nhiều nghệ sỹ đã đề xuất bỏ kiểm duyệt trong văn hóa văn nghệ.

"Việc kiểm duyệt theo lối sợ trách nhiệm của một số nhà quản lý trong một thời gian đã làm triệt tiêu nỗ lực cá nhân, mặc dù đường lối văn nghệ của Đảng từ nghị quyết 05 đến nghị quyết trung ương 5 khóa VIII, nghị quyết 23, 33 vẫn một sợi chỉ xuyên suốt là: Tôn trọng tự do sáng tạo cá nhân, chấp nhận mọi khuynh hướng và phong cách," họa sỹ Lương Xuân Đoàn được báo [Tuổi Trẻ](#) trích lời.

Ca sỹ Khánh Ly nói bà bất bình về nhiều đoạn trong phim Em và Trịnh

20 tháng 6 2022

Capture à partir de : www.bbc.com

Nguyễn Mạnh Hà

Gửi tới BBC từ Hà Nội

Nguồn hình ảnh, NMH. Khánh Ly nói " Họ muốn dựng một Trịnh Công Sơn khác với Trịnh Công Sơn của chúng ta"

Như tên gọi, Em và Trịnh kể lại chuyện đời của nhạc sĩ Trịnh Công Sơn thông qua các bóng hồng trong đời ông. Đây được xem là một hướng tiếp cận an toàn, hứa hẹn ăn khách. Nhưng bộ phim ra rạp khiến không ít khán giả thất vọng vì cho rằng phim khắc họa một Trịnh Công Sơn si tình, có phần lãng nhãng, để rồi nhận quả đắng cuối đời...

Đó chính là những gì đoàn làm phim muốn nói? Họ chỉ mượn thần tượng của nhiều người để dựng lên câu chuyện của riêng mình? Giả thiết này càng trở nên vững chắc khi Khánh Ly- xuất hiện trong phim như một trong những "em" của Trịnh lên tiếng phủ nhận những chi tiết về bà trong phim.

Thìa sữa chua ra mắt đàn chị

Khánh Ly (Bùi Lan Hương) trong phim tỏ ra trên cơ Trịnh Công Sơn, không phải chỉ vì đã có hai con. Mà Trịnh Công Sơn giống như đang cầu cạnh để được "đàn chị" hát bài của mình.

Ngay buổi hẹn đầu tiên nhân vật này đã yêu cầu Trịnh Công Sơn phải ăn sữa chua từ thìa của mình và buông một câu xanh rờn, đại ý: "Ăn chung thìa còn không nổi thì làm sao hợp tác đây".

Trịnh Công Sơn (Avin Lu) ban đầu ngần ngại nhưng nghe thấy vậy đành chấp nhận. Hành động này được lấy lại khi hai người tái ngộ tại Sài Gòn khiến một số khán giả thích thú vì tính đời thường, dễ thương.

[Thiền sư Thích Nhất Hạnh nói về nhạc Trịnh và tình yêu](#)

Khi tôi thuật lại chi tiết này, Khánh Ly nói ở Hà Nội hôm 19/6/2022: "Tôi nói thật chồng tôi, con tôi- tôi còn chưa dứt dừng nói ông Trịnh Công Sơn. Dựng chuyện thì cũng vừa phải thôi. Vì họ quên rằng tôi còn sống. Tôi đâu phải như ông Trịnh Công Sơn- người nằm xuống không nói được thì họ muốn nói gì họ nói. Và cả gia đình (nhạc sĩ) để họ nói như vậy là hạ nhục ông Sơn đó".

Một câu thoại khác thể hiện sự tự tin của nhân vật do ca sĩ Bùi Lan Hương thủ diễn. Lần đầu hẹn nhau tại cà phê Tùng, sau khi nghe Trịnh Công Sơn hát Nhìn những mùa thu đi, Khánh Ly trong phim tán thưởng: "Bài này hay thế, anh thố của ông Văn Cao đấy à?" Một số khán giả nhạy cảm cho rằng phim đã ngầm "định giá" nhạc của Trịnh Công Sơn với Văn Cao qua câu thoại này.

Nguồn hình ảnh, NHM. Khánh Ly đang có mặt tại Hà Nội để chuẩn bị cho chuyến lưu diễn xuyên Việt kỷ niệm 60 năm ca hát

Khánh Ly tỏ rõ sự bất bình: "Cái chữ 'thố' rất mất dạy. Một người nhỏ tuổi gặp người lớn không thể nào dùng chữ đó. Ông nội tôi cũng không dám nói với ông Trịnh Công Sơn cái kiểu đó! Thật tình mà nói lúc đó tôi cũng chưa nghĩ tới ông Văn Cao nữa. Làm sao tôi dám so

sánh cái chuyện ông Văn Cao với ông Trịnh Công Sơn hoặc ngược lại".

Khánh Ly cho hay những phân đoạn có vai Khánh Ly trong kịch bản đã được gửi tới ca sĩ Quang Thành là trợ lý của bà. Và "thó" là một trong những chi tiết không có thật bà yêu cầu cắt bỏ.

Khánh Ly cũng khẳng định thời điểm đó bà chưa biết đến Bob Dylan. Còn phim để cho Trịnh Công Sơn nói với Khánh Ly tại B'lao: "Họ đang so sánh anh và em như Bob Dylan và Joan Baez". Khánh Ly trong phim đập lại: "Không, chúng mình đẹp đôi hơn chứ!"

'Lửa gần rơm'

Chụp lại video,

Bà Trịnh Vĩnh Trinh, em gái cố nhạc sỹ Trịnh Công Sơn, nói về phim 'Em và Trịnh'

Khánh Ly cũng khẳng định với tôi hôm 19/6 rằng bà chưa từng từ Đà Lạt lên B'lao thăm Trịnh Công Sơn. Nhưng khán giả thì rất ấn tượng với cảnh Khánh Ly và Trịnh Công Sơn đứng ôm nhau bên một đống lửa trại trước căn chòi của nhạc sỹ tại B'lao. Ánh lửa đó bùng lên rồi lọt thỏm trong ngút ngàn rừng đêm...

Cùng với cảnh hai người dặt tay nhau cười nói tung tăng, rồi thoáng hờn ghen của Khánh Ly khi Trịnh Công Sơn nhắc tới Dao Ánh khiến khán giả không khỏi nghĩ có một sự "lửa gần rơm" nào đó trong thời kỳ hai người ở Đà Lạt hoặc một tình cảm đơn phương từ phía Khánh Ly.

Khánh Ly nói với tôi qua điện thoại: "Tôi hiểu cái ý nghĩ trong đầu người ta. Nếu người ta nghĩ đến những điều tốt đẹp hơn, người ta đã không làm những điều này. Ở đời nhiều người nói không bao giờ có tình bạn giữa một người đàn ông và một người đàn bà. Nhưng đừng đánh đồng mọi người như thế. Chỉ có những người nào đầu óc đen tối chỉ nghĩ tới những điều đó thôi mới làm ra những chuyện như vậy".

Trong phim, Trịnh Công Sơn và Khánh Ly tạm biệt nhau khi Khánh Ly từ chối về Sài Gòn cùng nhạc sỹ theo lời

mời của quán Văn. Lý do của Khánh Ly trong phim kiêu: "Em chỉ là một cô ca sĩ xấu xí (từ này được nhân vật dai đi dai lại trong nhiều cảnh huống) không được Sài Gòn chấp nhận".

Trịnh Công Sơn trong phim không biết gallant đến đâu nhưng khi thấy người phụ nữ đối diện khiêm tốn nhận mình xấu xí thì cứ lờ đi như kiêu tán thành.

Nguồn hình ảnh, NMH

Khánh Ly: "Sở dĩ tôi còn đi hát đến giờ là nhờ người ta thương ông Sơn đó. Với tình thương người ta dành cho ông Sơn như vậy ai làm gì được ông ấy. Vô ích thôi"

Còn trên thực tế ngay từ những ngày đầu gặp gỡ vào khoảng 1964-65 tại Đà Lạt, Trịnh Công Sơn đã rủ

Khánh Ly về Sài Gòn hát. "Tôi từ chối vì lúc đó mình không biết Trịnh Công Sơn là ai cả", Khánh Ly nhớ lại. "Làm sao mình nghĩ một người như thế có thể đảm bảo cho đời sống của mấy mẹ con được. Tôi cần tiền để nuôi con. Và gia đình chồng tôi lúc đó cũng ở Đà Lạt. Tôi không thể nào nghe ông về Sài Gòn nơi mà chẳng ai biết mình là ai".

Sau đó họ mất liên lạc cho đến khi tình cờ Trịnh Công Sơn đang ngồi vắt vẻo cùng chúng bạn trên một bờ tường ở phố Lê Thánh Tôn bỗng thấy Khánh Ly ngang qua... Và thiên tình sử bằng âm nhạc được nối lại.

Trong phim, Trịnh Công Sơn tìm ra một căn nhà kỳ lạ bao quanh bằng khung sắt kiểu chuồng cọp. Cảm tưởng cái lồng giam tiếng hát Khánh Ly. Khánh Ly đang ngồi mắng con với cặp mắt tô đậm thì Trịnh Công Sơn lò dò đến. Rồi họ kết nối lại với quán Văn và buổi ra mắt lịch sử diễn ra với lượng khán giả đến cả ngàn người (như lời Trịnh Công Sơn trong phim nhắc với Dao Ánh), nhưng trong hình số diễn viên quần chúng chắc cỡ hơn trăm.

Lượng người đó liệu có thể làm Khánh Ly (trong phim) run khi cô đã có kinh nghiệm biểu diễn ở những sân khấu phòng trà, sàn nhảy choáng lộn ở Đà Lạt?! Cảnh Khánh Ly bỏ giày ra để lấy lại bình tĩnh làm tôi hơi giật mình vì bộ móng chân rõ ràng được đánh sơn dù khá gần với màu móng tự nhiên.

Khánh Ly nhớ lại: "Phải nói lúc đó tôi rất nghèo mà ông Trịnh Công Sơn cũng chẳng có gì. Ông bảo: 'Tới hát với anh'. Tới thì tới. Tôi cũng chẳng hỏi anh ơi hát cái này là cái gì, hát cho ai... Tôi chẳng cần biết. Được hát là sướng lắm. Vì đâu có ai biết mình là ai. Đến hát với ông, tay run mà chân cũng run, toàn thân run hết. Thì tôi mới bỏ đôi giày ra. Giày bít gót, bít mũi màu đen. Lúc đó tôi là đứa gầy như không phấn, không son, không có gì cả, mượn bộ đồ đến hát".

Khánh Ly cung cấp một chi tiết, Trịnh Công Sơn thấy bà cắt tóc ngắn (do giận dữ gia đình) thì bảo: "Anh không muốn gặp những người điên". Là vì ông chỉ thích phụ nữ để tóc dài, mặc áo dài thôi.

Nguồn hình ảnh, NMH. Khánh Ly nói " Họ muốn dựng một Trịnh Công Sơn khác với Trịnh Công Sơn của chúng ta"

'Âm nhạc bỏ anh rồi...'

Mở đầu Em và Trịnh là cuộc đàm thoại giữa Khánh Ly ở Mỹ và Trịnh Công Sơn (Trần Lực) tại TP.HCM. Khánh Ly trong phim hỏi thăm: "Anh dạo này có sáng tác mới nào gửi cho em?" Trịnh Công Sơn tỏ vẻ khổ sở: "Lâu lắm không có bài mới. Âm nhạc đã bỏ anh rồi".

Thực tế không hề có một đối thoại như vậy, Khánh Ly khẳng định: "Tôi chỉ liên lạc với anh Sơn một lần bằng điện thoại, khi mà điện thoại từ Mỹ về Việt Nam bắt đầu liên lạc được. Thì lúc đó anh Sơn giới thiệu Hồng Nhung, Thanh Hải nữa hát nhạc của anh. Thế thôi, tôi không hỏi gì thêm. Tôi không hỏi anh có sáng tác cái gì không, không bao giờ. Anh Sơn đưa cho bài nào thì tôi biết bài đó. Có những bài anh Sơn không đưa cho tôi mà đưa qua Hoàng Thi Thơ (cháu của Hoàng Thi Thơ), thí dụ bài Tình nhớ. Không bao giờ tôi thắc mắc anh làm bài này bài kia cho ai..."

Bà cũng cho biết thêm phải bài nào khó hiểu lắm bà mới dám nhờ Trịnh Công Sơn giảng nghĩa: "Tại ông Sơn mình coi như bậc cha chú. Có bao giờ mình đi vặn hỏi cha mình đâu. Cho nên mình cứ cố gắng tìm hiểu thôi. Cho đến khi nào kỳ cùng ngã ngựa mà không thể hiểu

bài này ông nói gì thì mình có thể hỏi".

Khánh Ly vẫn nhất quyết không xem Em và Trịnh. "Họ muốn dựng một Trịnh Công Sơn khác với Trịnh Công Sơn của chúng ta. Nếu tôi đi xem phim bây giờ có nghĩa tôi đồng lõa với họ trong việc đó. Tôi không nói gì, không làm gì mà họ còn gắn vào miệng mình những điều đó. Tôi không muốn họ phải xấu hổ khi gặp mình".

Tuy nhiên bà không ngăn cản mọi người xem phim, coi như một hành động ủng hộ phim Việt.

"Tôi chỉ biết nói những gì tôi biết để ông Sơn không phải chịu những oan ức như vậy. Trịnh Công Sơn không đáng phải chịu đựng những điều như thế. Ông cho chúng ta những điều rất đẹp đẽ. Trong đời ông có làm gì ai đâu để đến bây giờ nằm xuống rồi mà cũng không được yên nữa. Muốn kiếm tiền thì thiếu gì cách. Làm lợi cho mình thì phải nghĩ đến nhân phẩm của người khác nữa chứ. Hỏi ý kiến rồi cứ làm theo cách của mình thì chẳng thà lấy tên nhân vật là Trúc Ly, Hoàng Ly... có phải thoải mái không".

Nhưng dường như chỉ cần phim về Trịnh Công Sơn là đủ để khán giả nô nức đi xem, kệ cho mức độ hư cấu đến đâu. Càng gây tranh cãi, Em và Trịnh càng hút khách. Theo mô tả của báo chí trong nước thì nhiều rạp phải mở thêm buổi chiếu lúc 0h, khán giả thủ đô đội cả mưa

đến xem. Trong khi ai cũng biết tình trạng ngập lụt chỉ sau một cơn mưa ở Hà Nội hiện đáng ngại thế nào.